

nim mladincem delali čudovite načrte, ni več. Lepo je, da se mladina in potomci sedaj že srednjih let spomnimo takih planinskih velikanov in njihovih dolgih poti, tovorov in vgrajenih zidakov v veliko zgradbo planinske organizacije.

Milan Kristan je to vse počel z nami in z drugimi ter za druge. Za stisk roke, za hvala lepa. Pa tudi predvsem iz radovednosti, radoživosti in iz prijateljstva. Lepo nam je bilo, ko je bil z nami.

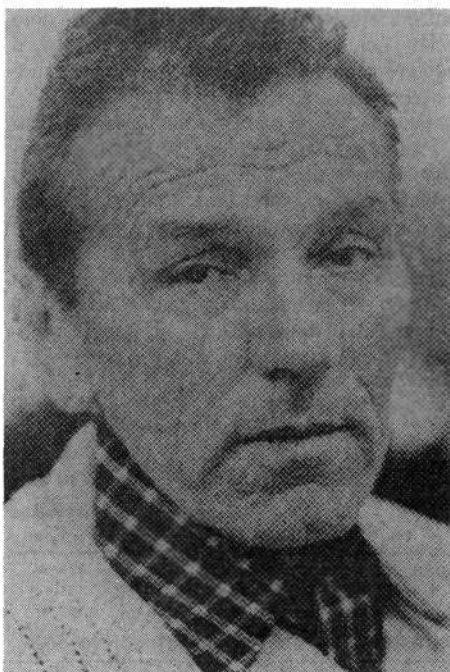
Tomaž Banovec

Osem desetletij Cirila Pračka

Malo jih je, ki so zapustili tako bogate sledove v našem športu kot **Ciril Praček-Čiro**. Bil je vsestranski športnik, še posebno smučar, tekmovalni in turni, pa trener in alpinist, vzgojitelj in gorski reševalec.

Svojo življenjsko pot je začel 27. marca 1913. Devetnajstleten je postal član državne reprezentance v alpskem smučanju in je z njo leta 1936 nastopil na olimpijskih igrah v Garmisch-Partenkirchenu. Tri leta pozneje, na zadnjem svetovnem prvenstvu pred vojno, je v slalomu dosegel odlično 7. mesto, v kombinaciji pa 12. Tekmovalno smučarsko pot je nadaljeval tudi po vojni; med drugim je bil na zimskih olimpijskih igrah v St. Moritzu leta 1948 in je uspešno tekmoval še kot 40-letnik.

Njegovo drugo nič manj pomembno torišče so bile gore. »Bil sem navdušen gorohodec in takratni prvi reševalci so me povabili v svoje vrste,« pravi. Že leta 1932 je sodeloval na prvi reševalni akciji in tej jih je sledilo še nešteto. Bil je tudi na tragični akciji leta 1942 na Riglici, pa v Špiku leta 1950, pomagal je pri velikopotezni akciji »Zimski Čop« leta 1986. Več kot 50 let je s svojim poznavanjem gorskega sveta in neizčrpni telesnimi močmi služil Gorski reševalni

službi, svoje spomine pa je strnil v knjigi »Med gorskimi reševalci«.

Čeprav je bil vsestranski gornik in alpinist, ki mu niso bili tuji niti prvenstveni plezalni vzponi, pa je pred čisto plezalsko aktivnostjo pri njem vendarle mnogo pomembnejša vloga, ki jo je odigral na belih poljanah. Rad je povedal: Eno je urejeno smučišče, nekaj povsem drugega pa so gorska pobočja, razorana od plazov. Povedal je tudi, da je vsa svoja - tudi tekmovalna - znanja nabiral visoko v gorah na »skalaških« progah. Bili so pač drugačni časi...

Stoinkokrat je presmučal Krmo in si vestno beležil razmere, vodil po belih prostranstvih

»Planinske« znamke v planinskih kočah

Ministrstvo za promet in zveze Republike Slovenije in sestavljeno PTT podjetje Slovenije sta 27. februarja letos dala v prodajo dve priložnostni poštni znamki. Znamka za 7 tolarjev je posvečena 100-letnici ustanovitve Slovenskega planinskega društva, znamka za 44 tolarjev pa 100-letnici rojstva legendarnega alpinista Jože Čopa. Prva znamka, ki je namenjena plačevanju poštne v domačem pisemskem prometu, je tiskana v nakladi 500.000 znamk, druga pa v nakladi 150.000 znamk in je namenjena za frankiranje pošilk v tujino.

Planinska zveza Slovenije priporoča planinskim društvom, ki upravljajo planinske postojanke, da na poštah, pri katerih kupujejo poštne znamke, nabavijo »planinske« znamke po 7 tolarjev za prodajo v svojih postojankah. Za planinske postojanke, kamor prihajajo tudi tujci, pa nabavite tudi nekaj znamk po 44 tolarjev. Če pošta ne bi imela dovolj teh znamk, naj jih naroči v Zalogi znamk pristojnega PTT podjetja.

S planinskimi znamkami na razglednicah bomo najlepše propagirali obisk naših postojank in gorá, hkrati pa tudi opozarjali na lep jubilej slovenske planinske organizacije.

J. D. (Obvestila)

Komne in suvereno usmerjal skupine, ki so se mu zaupale; tudi v najhujši megli so vedno prišli na varno. Njegov vodnik »Turni smuki«, ki je doživel tudi že razširjen ponatis, ima veliko zaslug, da so naše gore v zadnjih zimah spet bolj oživele.

Kako prav je imel, ko je izrekel znani stavek: »Človek je lahko odličen smučar in alpinist, popolnoma pa se udejani šele, ko svoja znanja posreduje manj izkušenim in ko jih uspešno uporabi pri reševanju pomoči potrebnih.«

Dobil je številna priznanja, športna in planinska. Od planinskih je dobil skoraj vsa, tudi častni znak GRS in Bloudkovo nagrado.

Franci Savenc

Zrasel z gorami in reševalci

V začetku pomladi je slavil pomemben življenjski jubilej **Lojze Kraiger**, starosta mariborskih

gorskih reševalcev, človek, ki je malone četrto stoletje v hribih severovzhodne Slovenije in v Savinjskih Alpah načeloval tistim plemenitim ljudem, ki so vselej pripravljeni pomagati sočloveku - alpinistu, ki se je v steni zaplezal, planincu, ki je omahnil in nebogljen leži na nedostopnem kraju, izletniku, ki se je odlepil od skupine, pa ga je v širnih gozdovih zatekla noč, pa tudi nesrečniku, ki je v gorah strmoglavil za vedno, pa ga je kljub temu treba prenesti v krog njegovih najdražjih, da ga položi v domačo zemljo.

Lojze Kraiger je človek izjemno širokega srca, je pa skromen, kot jih ni ravno veliko. Na koroških Prevaljah je 9. aprila 1913 zagledal luč sveta, osnovno šolo je dokončal kar v domačem kraju, v Mariboru pa je dokončal mojstrsko šolo kovinarske stroke. Le dve podjetji je spoznal v vseh dolgih letih svojega službovanja: Železarno na Ravnah in Strojno v Mariboru - iz slednje je leta 1967 odšel v pokoj. Lojze je bil član »naveze prvih mariborskih gor-

skih reševalcev«: leta 1948 so **Dušan Vodeb**, **Lojze Kraiger** in **Stane Anderlik** ustanovili Postajo GRS, nekaj let kasneje - delovanje postaje je po treh letih zamrlo - pa je bil prav Lojze tisti, ki je zaoral ledino smučarskega reševanja na Mariborskem Pohorju. Leta 1958 je postal na priporočilo Komisije za GRS pri PZS načelnik mariborske postaje in jo je potlej vodil vse do leta 1978, ko je vodstvo predal sedanjemu načelniku **Rajku Rojsu**. Če seštejemo vsa leta, kar je bil Lojze sprva reševalec, nato organizator reševanja smučarjev in sam aktivni reševalec ponesrečenih smučarjev, zatem pa »čisto ta pravi« načelnik mariborske postaje, lahko mirne vesti trdimo, da je Lojze vodil mariborske gorske reševalce dobrega četrto stoletja.

Na slavlju, ki so ga Lojzetu Kraigerju ob njegovi 80-letnici priredili člani mariborske postaje GRS, je o Lojzetovi življenjski poti in predvsem o njegovem silno pomirjujočem in visoko strokovnem delu v mariborski postaji GRS spregovoril načelnik Postaje GRS Maribor **Rajko Rojs**, načelnik Komisije za GRS pri PZS **Danilo Škerbinek** (ki je kljub hudi nesreči, ki ga je marca letos zadela v Planici, prišel na Lojzetovo slavlje) pa je predvsem poudaril Lojzetov velik delež pri vzpostavitvi obveščevalnih točk GRS na Pohorju in Kozjaku, pri organizaciji in izvedbi dežurne službe reševalcev na pohorskih smučiščih ter njegovo preventivno delo med planinci mariborskega okoliša.

Lojze je za svoje dolgoletno nesebično delovanje dobil veliko priznanj. Prejel je prav vsa odličja PZS in bil med desetimi slovenskimi planinskimi delavci, ki so ob 100-letnici ustanovitve SPD kot prvi prejeli najvišje priznanje - svečano listino PZS. Deželna vlada avstrijske Štajerske je leta 1984 podelila Lojzetu zaslužni križec za desetletja dolgo sodelovanje s Štajersko gorsko reševalno službo, mariborska postaja GRS pa je ob 40-letnici delovanja - leta 1988 - izvolila Lojzeta Kraigerja za svojega častnega načelnika. Lojze je prejel tudi visoko državno odlikovanje - red dela s srebrnim vencem.

Skromen, kot je, Lojze s svojo življenjsko družico Kristo preživlja jesen življenja. Sedaj se s Kristo ne namenjata več v snežnike Julijcev in Grintovcev, pa na tri- in štirisočake italijanskih, švicarskih in francoskih gora; zadovoljujeta se z lažjimi turami v sredogorje, zelo rada pa potujeta.

Slovenski planinci in zlasti reševalci želimo Lojzetu in kajpak njegovi Kristi še veliko lepih in sončnih dni, sočasno pa izrekamo Lojzetu iskreno in najtoplejšo zahvalo za vse njegovo dolgoletno nesebično in plemenito delovanje v Gorski reševalni službi.

Milan Cilenšek